

ပထမအကြိမ် ပြည်ထောင်စုငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံ
နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးမှုကဏ္ဍဆွေးနွေးပွဲ
(ဖက်ဒရယ်စနစ်တွင် အခြေခံသင့်သည့်မှုများ - ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို
အခြေခံသည့်ပြည်ထောင်စုဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ)
၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၂) မှ (၁၆) ရက်နေ့အထိ

နိဒါန်း

၁။ ပထမအကြိမ် ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေးညီလာခံအား ၂၀၁၆ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ (၁၂) ရက် နေ့မှ (၁၆) ရက်နေ့အထိ နေပြည်တော်ရှိ ၊ မြန်မာအပြည်ပြည်ဆိုင်ရာ ကွန်ဗင်းရှင်း ဗဟိုဌာန -၂ (Myanmar International Convention Center – II) တွင် ကျင်းပလျက်ရှိပါသည်။ ယခု ကျင်းပလျက်ရှိသော ပထမအကြိမ် ပြည်ထောင်စု ငြိမ်းချမ်းရေး ညီလာခံတွင် ရေရှည်တည်တံ့သည့် ငြိမ်းချမ်းရေးကို တည်ဆောက်နိုင်ရန် အတွက် ကဏ္ဍအလိုက် အစုအဖွဲ့များဖွဲ့စည်းကာ ကျယ်ကျယ် ပြန့်ပြန့် ဆွေးနွေးခဲ့ကြ ပါသည်။ ၎င်းအစုအဖွဲ့ များမှာ -

- (က) နိုင်ငံရေးကိစ္စရပ်များဆွေးနွေးမှုအစုအဖွဲ့၊
- (ခ) လူမှုရေးကိစ္စရပ်များဆွေးနွေးမှုအစုအဖွဲ့၊
- (ဂ) စီးပွားရေးကိစ္စရပ်များဆွေးနွေးမှုအစုအဖွဲ့၊
- (ဃ) လုံခြုံရေးကိစ္စရပ်များဆွေးနွေးမှုအစုအဖွဲ့၊
- (င) မြေယာနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ဆိုင်ရာမူဝါဒကိစ္စရပ်များဆွေးနွေးမှုအစုအဖွဲ့ဟူ၍ အစုအဖွဲ့ (၅) ခုကို ဖွဲ့စည်းထားပါသည်။

၂။ ကဏ္ဍအစုအဖွဲ့အလိုက် ဆွေးနွေးပွဲများ သီးခြားကျင်းပပြုလုပ်ပါသည်။ နိုင်ငံရေး ကိစ္စရပ်များ ဆွေးနွေးမှုအစုအဖွဲ့သည် နိုင်ငံရေးနှင့်သက်ဆိုင်သည့်ကဏ္ဍများကို အစိုးရအစုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့၊ တပ်မတော်အစုအဖွဲ့၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအစုအဖွဲ့၊ နိုင်ငံရေးပါတီများအစုအဖွဲ့၊ တိုင်းရင်းသားများအစုအဖွဲ့နှင့် ပါဝင်သင့် ပါဝင်ထိုက်သူများ အစုအဖွဲ့ဟူ၍ အစုအဖွဲ့ (၇)ဖွဲ့ခွဲကာ ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။ ထိုအစုအဖွဲ့ (၇) ဖွဲ့၏ ဆွေးနွေးအကြံပြုချက်များအနက် အဓိကကျသည့် အချက်များကို ထုတ်နုတ်ကာ စာတမ်းတစ်စောင်အဖြစ် ရေးသားတင်ပြခြင်းဖြစ်ပါသည်။ ဤစာတမ်းသည် နိုင်ငံရေးကဏ္ဍဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါဝင်ကြသည့် အထက်ဖော်ပြပါ အစုအဖွဲ့ (၇) ၏ ဆွေးနွေး အကြံပြုချက်များသာဖြစ်ပြီး အဆုံးအဖြတ်ပေးသည် အချက်များမဟုတ်ပါ။ နောင်တွင် ပြုလုပ်မည့် နိုင်ငံရေးကဏ္ဍဆွေးနွေးပွဲများအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန် အချက်အလက်များ စုစည်းပေးထားခြင်းသာ ဖြစ်ပါသည်။

ရည်ရွယ်ချက်

၃။ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖယ်ဒရယ်စနစ်ကိုအခြေခံသော ပြည်ထောင်စုကို အောင်မြင်စွာ တည်ဆောက်နိုင်ရန်။

၄။ ဒီမိုကရေစီအုပ်ချုပ်ရေးဆိုင်ရာကိစ္စရပ်များ (Democratic Governance)

(က) မဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးရပ်အကြား အာဏာများကို ပိုင်းခြားသုံးစွဲခြင်းကိစ္စ (Separation of Power)။

ဆွေးနွေးသွားသည့် အစုအဖွဲ့အားလုံးမှ မဏ္ဍိုင်သုံးရပ်အကြား အာဏာပိုင်ခြား သုံးစွဲရေးနှင့် အပြန်အလှန် ထိန်းကျောင်းမှုရှိရန် အကြံပြုဆွေးနွေးကြပါသည်။ အစိုးရအစုအဖွဲ့မှ မဏ္ဍိုင်ကြီးသုံးရပ်အကြား အပြည့်အဝ ပိုင်းခြားရန် မဖြစ်နိုင်သဖြင့် တတ်နိုင်သမျှ ပိုင်းခြားသုံးစွဲရန်ဟူသော စကားရပ်ကို သုံးသင့်ကြောင်း အကြံပြု ဆွေးနွေးပါသည်။

(ခ) နိုင်ငံရေးပါတီစနစ်

နိုင်ငံရေးပါတီစနစ်နှင့်ပတ်သက်၍ ဆွေးနွေးပွဲတွင် ပါတီစနစ်ကို ကျင့်သုံးသွားကြရန် အစုအဖွဲ့များအားလုံးမှ အကြံပြုကြပါသည်။

(ဂ) ရွေးကောက်ပွဲစနစ်

ရွေးကောက်ပွဲစနစ်နှင့်ပတ်သက်၍ ပြည်ထောင်စုတစ်ဝှမ်းရှိ လူဦးရေနည်းပါးသည့် တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအနေဖြင့် ပိုမိုထိရောက်စွာ ကိုယ်စားပြုပါဝင်လာနိုင်စေရန် (PR) စနစ်ကို ကျင့်သုံးသင့်၊ မသင့် စဉ်းစားကြရန် အစိုးရအစုအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများအစု အဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့က အကြံပြုဆွေးနွေးသွားကြပါသည်။

(ဃ) အခြေခံရပိုင်ခွင့်များ

(၁) နိုင်ငံသားအားလုံးသည် တရားဥပဒေအောက်တွင် တူညီသော အခြေခံ ရပိုင်ခွင့်၊ လွတ်လပ်ခွင့်နှင့် တရားဥပဒေ၏ အကာအကွယ် ရရှိစေရေးတို့အတွက် အစုအဖွဲ့အားလုံးက အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

(၂) ပြည်ထောင်စုနှင့် ပြည်နယ်များ၏ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် မည်သည့် အဖွဲ့အစည်းကမှ Right to information ကို ကန့်သတ်ခွင့်မရှိအောင် အာမခံချက် ပေးရန်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် "နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးနှင့် မဆန့်ကျင်သမျှ" ဟူသော စကားရပ်၏ တိကျသော အနက်အဓိပ္ပာယ်ကို ဖွင့်ဆိုပေးခြင်းဖြင့် လူထုအနေနှင့် ယင်းတို့၏ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြော ဆိုခွင့်အား ကျင့်သုံးရာတွင် နိုင်ငံတော် လုံခြုံရေးအား မထိခိုက်စေဘဲ ကူညီနိုင်မည်ဖြစ်ကြောင်းတို့ကို ပါဝင်သင့် ပါဝင်ထိုက်သူများအစုအဖွဲ့က အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

(၃) အမျိုးသမီးများနှင့် လူငယ်တို့၏ အခွင့်အရေးများကို နိုင်ငံတကာ စံနှုန်းများနှင့်အညီ ခံစားရရှိရေးအတွက် ကြိုးပမ်းရန် အစုအဖွဲ့အားလုံးက အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

(၄) ငြိမ်းချမ်းရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် အမျိုးသမီးများ ၃၀ ရာခိုင်နှုန်းအထိ ပါဝင်လာစေရေးအတွက် ကြိုးပမ်းဆောင်ရွက်သွားရန် ပါဝင်သင့် ပါဝင်ထိုက်သူများ အစုအဖွဲ့မှ အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

(င) ဥပဒေပြုရေး၊ တရားစီရင်ရေးနှင့် တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး (Law Making, Role of Judiciary and Rule of Law)

ပြည်ထောင်စုတစ်ဝှမ်းလုံး တရားဥပဒေစိုးမိုးမှုရှိစေရေးအတွက် ထိရောက်သော ဥပဒေများကို ပြဋ္ဌာန်း၍ တရားစီရင်ရေးလုပ်ငန်းများကို တိကျမှန်ကန်စွာ ဆောင်ရွက်သွားရန် အစုအဖွဲ့အားလုံးက အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

(စ) ပွင့်လင်းမြင်သာမှု၊ တာဝန်ယူမှု/ တာဝန်ခံမှု (Transparency & Accountability)

ပြည်ထောင်စုနှင့်၊ ပြည်နယ်များ၏ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်မှုများ ပွင့်လင်းမြင်သာမှုနှင့် တာဝန်ယူ/ တာဝန်ခံမှု အပြည့်အဝရှိရန် အစုအဖွဲ့တချို့က အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ သတင်းစီးဆင်းမှုအပိုင်းအတွင်လည်း အချိန်နှင့်တပြေးညီ ရယူနိုင်ရေးအား ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သူများ အစုအဖွဲ့က အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ တပ်မတော်အစု အဖွဲ့ကမူ

နိုင်ငံတော်လုံခြုံရေးနှင့် သက်ဆိုင်သည့် သတင်းအချက်အလက်များကို ချွင်းချက်အဖြစ်ထားရှိရန် အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

(ဆ) ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေး

ဘာသာရေးနှင့် နိုင်ငံရေးအား ရောယှက်မှုမရှိစေဘဲ ဘာသာရေးကို အခြေမခံသော နိုင်ငံတော် (Secular State) ကို ထူထောင်သွားရန် အစုအဖွဲ့များမှ အကြံပြုဆွေးနွေး ခဲ့ကြပါသည်။

(ဇ) ဒီမိုကရေစီစနစ်အောင်မြင်စွာ တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ယန္တရားများကို ဖော်ဆောင်သွားရန် နိုင်ငံရေးပါတီအစုအဖွဲ့နှင့် ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သူများ အစုအဖွဲ့တို့က အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

၅။ မြန်မာနိုင်ငံရေးတွင် တပ်မတော်၏ အခန်းကဏ္ဍ

(က) မြန်မာနိုင်ငံ၏ ဒီမိုကရေစီပြောင်းလဲရေး လုပ်ငန်းဖော်ဆောင်နေသည့် ကာလနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးလုပ်ငန်းစဉ်များ တည်ဆောက်နေသည့်ကာလတွင် တပ်မတော်အနေဖြင့် အပြောင်းအလဲလုပ်ငန်းစဉ်များကို ထိန်းကျောင်းပေးသည်ဖြစ်ရာ တည်ငြိမ်မှု၊ ညီညွတ်မှုများ ပိုမိုကောင်းမွန်တိုးတက် လာသည်နှင့်အမျှ တပ်မတော်၏ ပါဝင်မှုကို တဖြည်းဖြည်း လျော့ချသွားမည်ဖြစ်ကြောင်းနှင့် ဒီမိုကရေစီ တည်တံ့ခိုင်မာလာသည့် အဆင့်တွင် ပါဝင်မှုရှိမည်မဟုတ်တော့ကြောင်း တပ်မတော်အစုအဖွဲ့မှ ဆွေးနွေးခဲ့ ပါသည်။

(ခ) မြန်မာနိုင်ငံ၏ အမျိုးသားနိုင်ငံရေးတွင် တပ်မတော်၏ပါဝင်မှု အခန်းကဏ္ဍအား ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်ကြောင်းနှင့် အင်အားတောင့်တင်း ခိုင်မာသော တပ်မတော် တစ်ရပ်သာ ရှိရမည်ဖြစ်ကြောင်း တပ်မတော်အစုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့၊ တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအစုအဖွဲ့ဝင် တစ်ဖွဲ့မှ အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ကြ ပါသည်။

၆။ ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုစနစ် တည်ထောင်ရာတွင် အခြေခံရမည့်မူများ (Basic principles for establishing a Federal Union)

(က) အခြေခံရမည့်မူများ (Basic Principles)

ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုစနစ် ကျင့်သုံးရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အောက်ပါအချက်များကို အစုအဖွဲ့အားလုံးက တူညီသော သဘောထားများ ရှိကြပါသည်။

- (၁) တိုင်းရင်းသားအဖွဲ့အစည်းအားလုံးအကြား တန်းတူညီမျှမှု၊ တရား မျှတမှုရှိသော ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုကို တည်ထောင်သွားရန်။
- (၂) နိုင်ငံတော်၏ မည်သည့်အစိတ်အပိုင်းကိုမျှ ခွဲထွက်ခြင်းမပြုရန်။
- (၃) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများအကြား နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုများတွင် တန်းတူအခွင့်အရေးများရှိရန်။
- (၄) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးများ၏ အခွင့်အရေးများကို ဥပဒေဖြင့် အကာအကွယ်ပေးရန်။
- (၅) ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုကို တည်ထောင်ရာတွင် မည်သည့်နိုင်ငံ၏ ပုံစံများကိုမျှ ပုံတူကူးယူခြင်း မပြုဘဲ မိမိတို့နှင့် ကိုက်ညီမည့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို ထူထောင်ရန်။

(၆) ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသော ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို အောင်မြင်စွာ တည်ဆောက်နိုင်ရေးအတွက် လိုအပ်သော အင်စတီကျူးရှင်းများနှင့် ယန္တရားများကို စနစ်တကျဖော်ဆောင်သွားရန် နိုင်ငံရေးပါတီများ အစုအဖွဲ့နှင့် ပါဝင်သင့်ပါဝင်ထိုက်သူများ အစုအဖွဲ့တို့က အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

(မှတ်ချက်)

(၁) ဒို့တာဝန်အရေးသုံးပါးဖြစ်သော ပြည်ထောင်စုမပြိုကွဲရေး၊ တိုင်းရင်းသား စည်းလုံးညီညွတ်မှုမပြိုကွဲရေးနှင့် အချုပ်အခြာ အာဏာတည်တံ့ခိုင်မြဲရေးတို့ကို ကာကွယ်ထိန်းသိမ်း စောင့်ရှောက်သွားရန် အစိုးရအစုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့၊ တပ်မတော် အစုအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီအစုအဖွဲ့တို့က ဆွေးနွေးအကြံပြုခဲ့ကြ ပါသည်။

(၂) ပြည်ထောင်စုအချုပ်အခြာအာဏာ၏ မူလပိုင်ရှင်ဖြစ်သော ပြည်သူ လူထုအနေဖြင့် Initiative နှင့် Referendum Power များကို မိမိတို့ လက်ဝယ်တွင် ထားရှိကျင့်သုံးခွင့်ရှိစေရမည်ဟု တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့က ဆွေးနွေးအကြံပြုခဲ့ပါသည်။

(၃) ပြည်ထောင်စုရှိ မည်သည့်လူမျိုးကိုမျှ အထူးအခွင့်အရေးမပေးရ။ မည်သည့် လူမျိုးကိုမျှ အခွင့်အရေး ချုပ်ခြယ်ကန့်သတ်ခြင်းလည်း မရှိစေရဟု တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့က ဆွေးနွေးအကြံပြုခဲ့ ပါသည်။

(၄) လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့နှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့တို့က အချိုးညီ ဖက်ဒရယ်စနစ်ထူထောင်ရေးနှင့် ပတ်သက်၍ အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

(၅) အနာဂတ်ဖက်ဒရယ် ပြည်ထောင်စုတွင် တပ်မတော်တစ်ရပ်သာ ထားရှိသင့်သည်ဟု တပ်မတော်အစုအဖွဲ့နှင့် လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့တို့က ဆွေးနွေး အကြံပြုကြပါသည်။

(၆) လွှတ်တော်စနစ်အား လွှတ်တော် (၂)ရပ်ဖြင့်သာ ဖွဲ့စည်းရန် နိုင်ငံရေး ပါတီများ အစုအဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့က ဆွေးနွေးအကြံပြုခဲ့ပါသည်။

(၇) နယ်စပ်ဒေသတွင် လုံခြုံရေးကိစ္စများ ထိရောက်စွာ ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် အတွက် ပြည်နယ်စောင့် လုံခြုံရေးတပ်ဖွဲ့များ ဖွဲ့စည်းသင့်ကြောင်း တိုင်းရင်းသားများ အစုအဖွဲ့များမှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့က အကြံပြုဆွေးနွေး ကြပါသည်။

(၈) အာဏာခွဲဝေမှု (Power Sharing)

(၁) ကြွင်းကျန်အာဏာများကို ပြည်နယ်များသို့ ပေးသင့်ကြောင်း တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ အစုအဖွဲ့တို့က ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ အစိုးရအစုအဖွဲ့တို့က ကြွင်းကျန် အာဏာများကို ပြည်ထောင်စုအား ပေးသင့်၊ မသင့်နှင့် ပြည်နယ်များသို့ ပေးသင့်၊ မသင့် ကိစ္စရပ်အား နောင်တွင်ဆက်လက် ဆွေးနွေးသွားသင့်ပါကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ ပါသည်။

(၂) ဗဟိုနှင့် ပြည်နယ်/တိုင်းဒေသကြီးအစိုးရများအကြား အာဏာ ခွဲဝေရေးနှင့် ပူးတွဲအာဏာသတ်မှတ်ရေးကိစ္စရပ်များအား ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေတွင် စနစ်တကျ ရှင်းလင်းစွာ ပြဌာန်းသတ်မှတ်ပေး နိုင်ရေးအတွက် ဆောင်ရွက်ပေးရန် အစုအဖွဲ့အားလုံးက ဆွေးနွေးအကြံပြုခဲ့ကြပါသည်။

(၃) ၂၀၀၈ ဖွဲ့စည်းပုံ အခြေခံဥပဒေပါ ဇယားများအား လိုအပ်သလို ပြင်ဆင်နိုင်ရန်နှင့် ထိရောက်စွာ အကောင်အထည်ဖော်ဆောင်ရွက်ပေးရန် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်များအစုအဖွဲ့မှအပ ကျန်အစုအဖွဲ့များက ဆွေးနွေး အကြံပြုခဲ့ကြပါသည်။

(၄) ဖွံ့ဖြိုးမှုနောက်ကျကျန်ခဲ့သော ဒေသများရှိ တိုင်းရင်းသားများအတွက် အခြားဒေသများနှင့် တန်းတူညီမျှစွာ ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်လာစေရန် လိုအပ်သော ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး အခြေခံအဆောက်အအုံ ဖွံ့ဖြိုးရေးလုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ပေးရန် အစိုးရအစုအဖွဲ့၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့၊ တိုင်းရင်းသားများအစုအဖွဲ့တို့က ဆွေးနွေးအကြံပြုခဲ့ကြပါသည်။

(ဂ) ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့် (self-determination and self-rule)

(၁) ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ကို အခြေခံသော ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို တည်ဆောက်ရန် တပ်မတော်အစုအဖွဲ့က အကြံပြုဆွေးနွေးပါသည်။

(၂) တိုင်းရင်းသားလူမျိုးစုများ နေထိုင်သည့်ဒေသများ၏ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေး၊ စီးပွားရေးနှင့် ယဉ်ကျေးမှုစသည့် ကိစ္စရပ်များနှင့် ပတ်သက်၍ မူဝါဒများကို မိမိတို့နှစ်သက်သဘောကျသည့်အတိုင်း လွတ်လပ်စွာ ချမှတ်နိုင်သည့် ကိုယ်ပိုင်ပြဌာန်းခွင့်ကို အခြေခံသော ဖက်ဒရယ်စနစ်အား တည်ထောင်ရန် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့အစည်းများအစုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေး ပါတီများ စုအဖွဲ့တို့က အကြံပြုဆွေးနွေး ခဲ့ကြပါသည်။

၇။ ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ ဖွဲ့စည်းမှု (structure of the federal system)

(၁) လက်ရှိတိုင်း ဒေသကြီးနှင့် ပြည်နယ် (၁၄) ခုကို ဆက်လက်ကျင့်သုံး သင့်ကြောင်းနှင့် ဗဟိုအားကောင်းသော အစိုးရစနစ်ကိုသာ ကျင့်သုံးရန် အစိုးရ အစုအဖွဲ့၊ လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့နှင့် တပ်မတော်အစုအဖွဲ့တို့က အကြံပြု ဆွေးနွေးသွားခဲ့ကြပါသည်။

(၂) နိုင်ငံရေးပါတီအစုအဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့က (၈) ပြည်နယ်ကို အခြေခံသည့် ဖက်ဒရယ်ပြည်ထောင်စုစနစ်ကို တည်ဆောက်ရန် အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

(၃) ဗမာပြည်နယ်ထူထောင်ရန် နိုင်ငံရေးပါတီအစုအဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်တစ်ဦးက အကြံပြုဆွေးနွေးခဲ့ပါသည်။

(၄) နိုင်ငံရေးပါတီများအစုအဖွဲ့နှင့် လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့တို့မှ ကိုယ်စားလှယ် တချို့က လူမျိုးကိုအခြေခံသော ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို ထူထောင်ရန် အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

(၅) ပြည်နယ်များ ဖွဲ့စည်းရေးနှင့်ပတ်သက်၍ လူမျိုးကိုအခြေခံကာ သတ်မှတ် စေလိုကြောင်း တိုင်းရင်းသားများအစုအဖွဲ့က ဆွေးနွေးခဲ့ပြီး တပ်မတော် အစုအဖွဲ့ကမူ ပထဝီကို အခြေခံကာ သတ်မှတ်လိုကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများအစုအဖွဲ့ကမူ ပြည်နယ်များအား ဖွဲ့စည်းရာတွင် အမျိုးသားပြည်နယ်များနှင့် အမျိုးသားများပြည်နယ်များဟူ၍ ဖွဲ့စည်းရန် အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ကြ ပါသည်။

(၆) တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့ဝင်တစ်ဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီများ အစုအဖွဲ့တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့သည် ပြည်နယ်အသစ်နှင့် ကိုယ်ပိုင်အုပ်ချုပ်ခွင့်ရဒေသ အသစ်များကို လိုအပ်သလို ဖွဲ့စည်းပေးသွားရေး စဉ်းစားပေးရန် ဆွေးနွေးအကြံပြုခဲ့ကြ ပါသည်။

၈။ ပြည်နယ်နှင့်တိုင်းဒေသကြီးများတွင် သီးခြားဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေပြဌာန်းရေး ကိစ္စ

အစိုးရအစုအဖွဲ့နှင့် တပ်မတော်အစုအဖွဲ့တို့က ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းများအတွက် သီးခြား ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို ပြဌာန်းရန်မလိုကြောင်း ဆွေးနွေးခဲ့ကြပြီး၊ တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့အစည်းများ အစုအဖွဲ့၊ တိုင်းရင်းသား ကိုယ်စားလှယ်များ အစုအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီအစုအဖွဲ့မှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့က ပြည်နယ်ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေကို သီးခြား ပြဌာန်းသင့်သည်ဟု ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

၉။ အထွေထွေ

(က) ဒီမိုကရေစီနှင့် ဖက်ဒရယ်စနစ်ကို အခြေခံသည့် ပြည်ထောင်စုစနစ် တည်ထောင်ရာတွင် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအား ပြင်ဆင်ရန် လိုအပ်မည် ဖြစ်ကြောင်း အစုအဖွဲ့အားလုံးက သဘောထားများပေးခဲ့ကြပါသည်။

(ခ) ဖက်ဒရယ်စနစ်၏ အနှစ်သာရကို ပိုမိုသိရှိနားလည်ရန်နှင့် နိုင်ငံရေး ဆွေးနွေးပွဲများ ထိရောက်စွာ လုပ်ဆောင်တတ်စေရန် ဖက်ဒရယ်နှင့် ပတ်သက်သည့် ဆွေးနွေးပွဲ (Federal study forum) များအား (၆)လ တစ်ကြိမ် ပြုလုပ်သွားရန် အစိုးရအစုအဖွဲ့က ဆွေးနွေးအကြံပြုပါသည်။

(ဂ) လွှတ်တော်အစုအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီအစုအဖွဲ့တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့သည် တိုင်းရင်းသားလူမျိုး (၁၃၅)မျိုးနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လည်စိစစ်ရန် အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။

(ဃ) လွှတ်တော်နှင့် အစိုးရအဖွဲ့များတွင် လုံလောက်သော ကိုယ်စားပြုမှု မရရှိနိုင်သည့် တိုင်းရင်းသား လူနည်းစုများအား ကိုယ်စားပြု ပါဝင်လာနိုင်စေရန် ပြဌာန်းထားသည့် သတ်မှတ်ချက်များနှင့် ပတ်သက်၍ ပြန်လည်သုံးသပ်သင့်ကြောင်း တိုင်းရင်းသား အစုအဖွဲ့နှင့် နိုင်ငံရေးပါတီ အစုအဖွဲ့တို့မှ ကိုယ်စားလှယ်တချို့က အကြံပြု ဆွေးနွေးခဲ့ကြပါသည်။